

Till
Skolverket

Idéburna skolors riksförbunds yttrande - Statens skolverks förslag till nytt ämne – artificiell intelligens – i gymnasieskolan och inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå

Idéburna skolors riksförbund (ISR) organiserar icke vinstutdelande fristående skolor och arbetar för att stärka möjligheterna för olika idéburna pedagogiska alternativ att bedriva förskola/skola inom det svenska utbildningsväsendet. ISR verkar för att försvara friskolereformens mångfaldssyfte och för en deltagande målstyrning där skolorna själva kan styra över hur verksamheten ska organiseras för att nå de nationella målen. På så vis främjas en reell pedagogisk mångfald, vilket är en förutsättning för en verklig valfrihet för elever och föräldrar.

Med idéburna skolor avses den definition som tagits fram av utredningen Idéburna aktörer i välfärden, SOU 2019:56

Sammanfattning

Idéburna Skolors Riksförbund (ISR) har getts möjlighet att yttra sig om Skolverkets förslag till nytt ämne – artificiell intelligens – i gymnasieskolan och inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå

ISR avstyrker Skolverkets förslag

ISR föreslår

- att artificiell intelligens, precis som digitalisering, behandlas som ett verktyg för problemlösning generellt och att Skolverket därför ger fortsatta förslag och riktlinjer för en bredare användning i gymnasieskolan
- att Skolverket stödjer med material för diskussion om artificiell intelligens i samhället för alla gymnasieelever, och inte bara på de två i förslaget avsedda programmen, då den nya tekniken kan medföra stora förändringar på arbetsmarknaden och i samhället
- att en kurs och ett ämne för programmering av artificiell intelligens föregås av möjligheter för lärare att kompetensutveckla sig inom det nya och komplexa området
- att en kurs och ett ämne för programmering av artificiell intelligens istället avser programmering i angränsning till artificiell intelligens
- att sådan kurs eller ämne i programfördjupningen då också blir aktuell för el- och energiprogrammet med dator- och kommunikationsinriktning eftersom det programmet ska ge kunskaper och förmågor för branscher där artificiell intelligens redan är en realitet

- att lärare som automatiskt ska ges ytterligare behörighet i sin legitimation inte behöver ansöka om sådant tillägg

Bakgrund till ISRs förslag

Tekniken för artificiell intelligens har växt fram mycket snabbt och dess användningsområden spänner över i stort sett alla samhällets områden samt ökar dag för dag. Med det följer komplexa frågor om bland annat digital säkerhet, integritet, demokrati, arbetsmarknadsutveckling, digitalt ägandeskap, källgranskning och vad som skiljer människan från tekniken. Alla elever behöver kunskaper om detta och möjlighet till diskussion av frågorna behöver skapas. I läroplansuppdraget för alla lärare, i alla fall i högre åldrar, behöver detta därför ingå och det bör inte begränsas till en kurs för elever på två studieförberedande program. Lärare behöver kompetensutvecklas för området och det kan inte endast göras till ett ansvar för lärare inom IT-relaterade ämnen.

Programmering av artificiell intelligens samt användning av artificiell intelligens för problemlösning skiljer sig till stora delar från den digitalisering som tidigare har utvecklats och är ett ganska komplext fält. En lärare i gränssnittsdesign, programmering eller webbutveckling har inte automatiskt de kunskaper som krävs för att undervisa i artificiell intelligens. För det behövs kompetensutveckling och det finns risk att kurser som direkt hösten 2024 tilldelas lärare blir väldigt allmänna. Däremot finns en möjlighet att skapa en kurs i digitala tillämpningar som angränsar till artificiell intelligens och som bygger på den teknik som lärarna redan behärskar. Om så görs är sådan undervisning mest avgörande på teknikprogrammet och på el- och energiprogrammet med inriktning dator- och kommunikationsteknik då de utbildningsvägarna är de som främst riktar sig mot branscher som utvecklar artificiell intelligens.

Slutligen uppstår negativa effekter om lärare som ges utökad behörighet genom tillkomsten av nya ämnen eller kurser själva ska söka tillägg i legitimationen hos Skolverket. Det riskerar att skapa en arbetsbörda för huvudmän som ska kontrollera att så sker.

ISR menar därför att det centrala innehållet i föreslagen kursplan som avser generell orientering om möjligheter och utmaningar om artificiell intelligens i samhället samt om skillnader mellan mänsklig och artificiell intelligens istället inkluderas i läroplansuppdrag för demokrati och elevers möjlighet att verka i samhället. Likaså menar ISR att artificiell intelligens behöver ses i den större kontexten om digitalisering i skolan.

ISR ser att behov av tekniska kurser i artificiell intelligens behövs och då kanske främst inom teknikprogrammet och el- och energiprogrammet med dator- och

kommunikationsinriktning. Det kan dock inte förutsättas att lärare i gränssnittsdesign, programmering och webbutveckling automatiskt har förutsättningar för att undervisa i kursen. Att sådana lärare på 100 poäng ska kunna undervisa i programmering av artificiell intelligens är i nuläget mindre troligt och det vore mer gynnsamt att innehållet ska ge kunskaper om programmering av tjänster som angränsar till artificiell intelligens.

Till slut anser ISR, precis som i frågan kring uppdaterade lärarlegitimationer i samband med ämnesbetygsreformen, att enskilda lärare inte ska behöva ansöka om uppdatering utan att någon form av automatik för detta finns hos Skolverket.

För Idéburna skolors riksförbund

Håkan Wiclander, ordförande

Terese Lundberg, styrelseledamot

Epost: info@ideburenskola.se

Hemsida: www.ideburenskola.se